

Zieke democratie

- Democratie is groot goed, maar het mag geen fundament zijn. Democratie is dienstbaar aan andere zaken.
- 19de eeuw wil alles verheffen tot het fundamentele en definitieve. Democratie is dat iedereen gelijk is voor de wet. En niet meer dan dat! (34)

Maieutiek 2016-2

Ressentiment

- Boos worden als gelijken ongelijk worden behandeld, moet gepaard gaan met boos worden als ongelijken gelijk worden behandeld.
- Ressentimentmens van Nietzsche laat de omkering van waarden zien die dan optreedt.
- Meritocratie $\neq$ gelijkheid
- Doen alsof kweekt cynisme

Maieutiek 2016-2

Proloog voor Fransen

- Elke eenheid bracht zijn eigen verscheidenheid met zich mee;
  - Christendom; vele kerkelijke tradities en kerken
  - Romeinse staatsvorm; vele staatsvormen
  - Renaissance; vele literaire en wetenschappelijke tradities
  - Eenheid van menselijke rationaliteit; vele intellectuele disciplines en tradities
  - Eenheid van grondwet bracht verschillende nationale identiteiten voort

Maieutiek 2016-2

Europa is een eenheid

- Er is eerst de samenleving en dan eventueel een sociaal contract en dus niet andersom! Het recht is iets dat voortvloeit uit het samenleven en niet andersom.
- Ortega ziet (te midden van grote verscheurdheid) Europa als een eenheid die samenleeft ook al is er nog geen staatsvorm die dat wettelijk regelt.

Maieutiek 2016-2

Evenwicht

- Europa is in al zijn verscheidenheid een manifestatie van de balans van macht (*balance of power*)
- Die eenheid is geen fantasie, maar is reëler dan de gedachte dat al die afzonderlijke naties echt iets zijn.
- Dat men dat niet ziet is omdat Europa geen 'ding' is, maar een evenwicht.

Maieutiek 2016-2

Verscheidenheid

- Het gebrek aan diversiteit maakt dat we afstevenen op een situatie als het laat-Romeinse rijk. We zien het in de versimpeling van de taal. Verplattung in Vulgaat. Taalkundigen -die nergens van schrikken- vinden het normaal dat iedereen dezelfde taal spreekt, Ortega schrikt ervan.(55)

Maieutiek 2016-2

Geen revolutie

- Werk van intellectueel gaat aan de politiek vooraf, vaak onzichtbaar.
- Ortega breekt lans voor noeste arbeid aan begrijpen van wat is. Anders is politiek gelijk aan opkomst van de massamens.(56) “want de politiek haast zich de lichten uit te doen, zodat alles wordt gehuld in edezelfde grauwe tint”(57)

Maieutiek 2016-2

Geen revolutie

- *“In een revolutie probeert de abstractie aan te zetten tot een opstand tegen concrete omstandigheden. Daarom is iedere revolutie gedoemd te mislukken.”*(blz.61)

Maieutiek 2016-2

Historiciteit

- *“In hun incontinentie haast om vanuit een hypocriete edelmoedigheid met mensenrechten te strooien, hebben de revoluties altijd het meest fundamentele recht van de mens verkracht, vertrapt en verbroken, namelijk datgene wat hem in wezen definieert: het recht op continuïteit. Het enige radicale verschil tussen de geschiedenis van de mens en de geschiedenis van de natuur is dat de mens nooit helemaal opnieuw kunnen beginnen.”*(62)

Maieutiek 2016-2

Continuïteit én verandering

- Nietzsche; “Übermensch is mensdier met grootste geheugen”.
- Dupont-White; “De continuïteit is een recht van de mens; het is een eerbetoon aan alles wat ons onderscheid van de dieren”9 (Blz. 63)
- Tegenover de revolutionaire methode staat de methode van verandering die recht doet aan het verleden, de methode van de continuïteit.

Maieutiek 2016-2

Onderzoeksthema

- In hoeverre is de moderne mens in staat om de beschaving in stand te houden en in hoeverre is hij deelgenoot van de cultuur.
- De massamens komt op en de vraag is; is hij te corrigeren?
- Ofwel kunnen massa's worden opgewekt tot een persoonlijk leven?

Maieutiek 2016-2